

Josep Tragant Ruano

President de Constructora d'Aro i Compact Habit. Va néixer a Artés el 1936 i va créixer a Manresa i en un internat dels jesuïtes a Màlaga, on li van ensenyar un ofici i una manera de fer front a la vida. Aquest fresador reconvertit en empresari de la construcció, després de crear i conduir Constructora d'Aro, dedica ara el seu temps a fer realitat un somni ambiciós: industrialitzar al màxim la feina d'aixecar edificis

REPORTATGE FOTOGRÀFIC DE SALVADOR REDÓ

Casat i amb la mainada petita es va llançar a la piscina. «Vaig pensar: què dimoni, no he de ser capaç de fer rutilar la meua empresa, després de tot el que he fet!»

«La vida és un risc només de néixer; has de ser-ne conscient, mesurar-lo i assumir-lo»

Xavier Domènech
MANRESA

■ A Cardona s'hi «fabriquen» habitages. L'empresa Compact Habit hi ha construït unes instal·lacions on una gegantina màquina encofradora dona forma a les *capses* de formigó, unes estructures nues que tot seguit entren en una cadena de muntatge d'on surten equipades amb tot: des dels sanitaris fins a la campana de la cuina. Finalment aquests *apartaments* es porten al lloc de destí i s'apilen amb grans grues per formar l'edifici.

Darrere d'aquest concepte revolucionari hi ha el fill d'un matrimoni d'Artés format mecànic de cotxes i d'una treballadora tèxtil. «Quan jo tenia tres anys es van traslladar a Manresa, on hi havia més feina. Vaig anar a escola a l'acadèmia Pla, del carrer Carrió, fins que, arran que el meu pare havia mort d'accident laboral a la Pirelli, em van proporcionar una beca per anar intern a una escola laboral de Màlaga, dirigida pels jesuïtes.

Vaig estar en aquell centre dels deu als disset anys; tornava a casa a l'estiu, però Nadal i Setmana Santa els passava allà».

■ **Aquella escola deu haver estat important, per a vostè.**

■ Molt, perquè l'ensenyament dels jesuïtes era molt liberal per l'època. El col·legi estava molt bé, a tocar del mar: la platja era el pati. Als més grandets els deixaven anar sols, de nit, a la Setmana Santa. Ens donaven la confiança perquè ens havien educat per tenir criteri. Si n'hi havia algun que en començar el curs no el veien bé, aviat desapareixia.

■ **Els jesuïtes tenen fama de ser educadors de famílies riques.**

■ És cert: a prop del nostre col·legi hi havia el de Sant Estanislau, on anaven les famílies més riques d'Andalusia. Però hi havia molt bona relació: hi anàvem a jugar, fèiem competicions esportives, anàvem al seu cinema. Ells feien batxillerat i nosaltres formació professional, pensada per formar treballadors de pedra picada: gent conscient, amb criteri propi, amb ètica, emprenedors. Els dies de

feina vestíem com senyors i els dies de feina, una granota de treballador. Allà vaig aprendre l'ofici de fresador. Quan vaig tornar, amb 17 anys, vaig entrar de fresador a la Maquinària Industrial. Treballava a la fresa F-17, i d'ajudant tenia un peó molt més gran que jo. Mentrestant estudiava el peritatge industrial a l'acadèmia Central, com a alumne lliure de Terrassa. Però a més a més em quedava a la fàbrica a fer hores extres, i a les tres del matí arribava a casa brut fins als calçotets de pols de ferro colat. Em vaig adonar que estudiar així era molt difícil, vaig buscar una feina que m'ho permetés i vaig trobar-la a la Pirelli com a ajudant de delineant. Cobrava menys, però la mare em va fer costat. No gaires anys després em vaig assabentar que es creava Ausa, i em va semblar que allà podia tenir més futur. El subdirector de la Pirelli Manresa em va dir: com és que se'n va d'una empresa tan sòlida a una altra que no és res? I jo vaig respondre-li: justament perquè en aquesta empresa tan gran ja hi ha molts enginyers i en la nova no. Pensava

INSEPARABLES

▶ **SEMPRE COBERT.** No permet que el sol li toqui la pell del cap, per això no se separa mai de la seva gorra (barret, els dies que cal mudar-se)

que el meu futur me l'havia de fer jo, i que una empresa que començava donava més possibilitats.

■ **De què va entrar?**

■ Com a dibuixant. Jo vaig dibuixar

una part del PTV. Principalment treballava amb Guillem Tachó, que era un savi de la mecànica. A cop d'ull ho encertava tot.

■ **Devia aprendre molt.**

■ Amb ell al costat, si no aprenies és que no valies. Vaig plegar a final dels cinquanta, quan l'empresa va quedar clavada perquè amb la irrupció del Seat 600 ja no es venien PTV. M'havia casat, tenia mainada, estava estudiant enginyeria, la dona havia deixat la feina perquè era el normal de l'època, i aquella crisi de vendes em va espantar molt. Vaig saber que un amic meu havia deixat el seu lloc a la constructora Grau Sala, que era una gran empresa, i vaig anar a demanar la plaça. Em va fitxar i vaig passar de guanyar tres mil pessetes, a deu mil, ja que em va posar de cap de l'oficina tècnica. Em sentia l'home més ric del món! No tenia els coneixements però m'havia compromès a adquirir-los, i vaig complir, buscant llibres on calgués. Vaig estar a Grau Sala força anys, fins al 1971, en què vaig considerar que tenia capacitat per anar sol, i vaig constituir Constructora d'A-

L'ENTREVISTA DEL DIUMENGE

ro. Abans m'havia fet un examen mèdic per assegurar-me que tenia prou salut, perquè em vaig embarcar a canviar de pis i llogar-ne un de millor però molt més costós. Però és que abans vivíem en una quarta planta sense ascensor. No sé com s'ho feia, la dona, per pujar i baixar tantes vegades d'un quart pis amb quatre nanos, la cistella d'anar a comprar, que pesava, les escombraries...

P Amb la mainada petita, s'arriba a crear la seva empresa.

R Era una decisió molt arriscada però ho havia de fer si volia progressar. La vida és un risc només de néixer, i te'l vas trobant tota la vida. Una altra cosa és que en siguis conscient, el mesuris i l'assumeixis.

P Amb qui munta l'empresa?

R En aquella època Grau Sala estava fent una obra a Ponts, i l'encarregat es deia Àngel Martínez. Jo hi anava casa setmana i l'Àngel sempre em deia: vol dir que vostè i jo no podríem fer una empresa? També hi va influir que un amic meu m'assegurés alguna obra per començar. Vaig pensar: què dimoni, no he de ser capaç de fer rutllar la meua empresa, després de tot el que he fet? Són decisions que cal prendre. Si tens por no faràs mai res; el que has de tenir és prudència, confiança en la teua capacitat, i esforçar-te molt. No n'hi ha prou amb dir: ja sóc empresari! Has de ser estalviador, enfortir allò que has creat, confiar en la gent que treballa amb tu, mantenir bones relacions, no enganyar mai ningú... tot això és imprescindible, i forma part de la formació jesuítica. I has de ser original, no copiar, treballar a la teua manera.

P Qui el va ajudar a començar?

R Alguns amics van confiar en mi per formar el primer capital, i mai més no els vaig haver de demanar que possessin ni una sola pesseta. En una ocasió difícil, en què els bancs no em descomptaven lletres, vaig posar-hi diners dels meus per no molestar els amics. A Constructora d'Aro també hi va col·laborar la meua dona, perquè la meua mare va plegar de la Pirelli i llavors va poder ajudar molt a casa i amb la mainada.

P Els començaments van ser gaire difícils?

R Com que mai no vam voler anar més enllà de les nostres possibilitats, no va ser tan complicat. No vam ser gaire promotors, no ens vam esverar mai, i això ens ha ajudat. Sempre he volgut que fóssim una empresa que treballés amb mètode. Vaig agafar dels Estats Units una sistema de planificació en xarxa que aportava eficàcia i permetia complir exactament les dates acordades amb els clients, fet que no és tan habitual. De fet, algun client ens ha dit que no ho havia vist mai. La nostra havia de ser una empresa fiable, i crec que ho vam aconseguir.

P No han tingut un creixement desmesurat.

R Hem procurat no tenir deutes, no anar més enllà de les nostres possibilitats, mesurar el risc. Un er-

SIS FRASES

« Als 17 anys treballava de fresador a la Maquinària Industrial i tenia d'ajudant un peó que era molt més gran que jo »

« En Guillem Tachó era un savi de la mecànica; amb ell, si no aprenies era que no valies »

« Abans de llogar un pis més car em vaig fer un examen mèdic per estar segur que no deixaria la família penjada »

« Les empreses han de guanyar diners, però també han de saber fer-se apreciar »

« Quan vam presentar l'habitatge modular a Construmat, alguns visitants ja es volien endur el prototipus »

« La idea és industrialitzar la construcció, substituir hores-home per hores-màquina »

ELS 4 CANTONS

P Tothom té el que es mereix?

R No.

P La seva millor qualitat i el seu pitjor defecte?

R La qualitat: la constància. El defecte: la impaciència.

P Quina part del seu cos li agrada menys?

R Agradar, agradar... cap.

P Quants diners són un bon sou?

R Això depèn del que aporta cada persona.

P Quin llibre li hauria agradat escriure?

R *Els pilars de la Terra*.

P Una obra d'art?

R Em va impressionar molt el Temple de Pèrgam.

P En què es considera més expert?

R En res.

P Déu existeix?

R Tinc molts dubtes.

P Què s'hauria d'inventar?

R Una manera senzilla d'emmagatzemar energia en quantitat.

P Quin personatge històric o de ficció convidaria a sopar?

R En Leonardo da Vinci.

P Un mite eròtic?

R Claudia Schiffer

P Acabi la frase: la vida és...

R ... fantàstica!

P La gent, de natural, és bona, regular o dolenta?

R Bona.

P Tres ingredients per fer un paradís?

R Pau, salut i aliments.

P Un lema per a la seva vida?

R La voluntat mou muntanyes.

ror sempre el pots cometre, però no ens hem aventurat. En aquesta època tan interessant en què a la gent li ha anat tan bé jo no he fet el que era corrent: comprar un solar al preu que fos, fer una obra i vendre-la. Em semblava que això era perillós, que no era natural, i si el solar que m'oferien el trobava massa car, no el comprava, encara que després anés un altre al darrere i fes el gran negoci.

P No ho veia clar.

R I aquest tipus de risc és extremadament perillós.

P En aquests anys ha tingut iniciatives socials.

R Les empreses han de fer diners, per naturalesa, i gràcies a les empreses el món funciona. Sense empreses no hi hauria treballadors. Com que he estat treballador i ho ha estat la meua família, ningú no em pot donar lliçons en aquesta matèria. Les empreses han de guanyar diners a dreta llei, però també han de tenir l'habilitat de fer-se apreciar. L'estimació que ja hi hauria d'haver de natural, de fet, te l'has de guanyar. Vaig pensar que una bona idea seria que a la gent sense recursos, tant si en tenen culpa com si no, i que viuen en un habitatge sense condicions, els hi podríem arreglar amb la nostra gent i els nostres materials. Com a mínim, fer-hi l'essencial. Amb un co-

mitè per decidir els beneficiaris i les obres a realitzar.

P Com aguanten la crisi?

R Aguantem bé. No hem acomiadat cap treballador, si més no fins ara. Potser l'àngel de la guarda ens ajuda.

P O potser el fet de no haver-se endeutat.

R Això hi ajuda molt; hi ajuda del tot. Però si no hi ha feina el risc persisteix, de manera que hem de sortir-la a buscar, lluitar per tenir-la. Com lluita tothom.

P I posant-hi imaginació, com amb el mòdul?

R El Compact Habit.

P Habitatge compacte.

R Tot i que pot ser un gran habitatge. Però amb els noms no m'agrada trencar-m'hi el cap. Aquest estava bé, doncs endavant. Amb Constructora d'Aro tampoc no m'hi vaig trencar el cap. Va ser perquè la nostra primera obra la vam fer a Platja d'Aro. I com que no estava registrat, doncs prou donar-hi voltes: aquell estava bé.

P Com neix la idea dels mòduls?

R Neix com a conseqüència que en gairebé quaranta anys en la construcció sempre hem tingut dificultats per trobar personal. Ja em passava a Grau Sala; la darrera obra que vaig fer-hi va ser una gran fàbrica tèxtil a Ponts, que inspeccionava cada setmana, i sem-

pre anava tard perquè no hi havia prou gent. Una setmana vaig anar d'obra en obra buscant paletes, vaig trobar una colla treballant en un pati i els vaig llogar a tots allà mateix. Me'ls vaig endur en aquell mateix moment.

P El promotor d'aquella obra devia quedar content!

R No sé pas qui era. Però la nostra obra es va acabar bé i a temps. En tot cas, trobar personal sempre ha estat un problema. A Platja d'Aro anava a buscar els paletes a casa seva, i tot i així era difícil. Tampoc no trobes sempre els millors, però amb el que tens has de torear el toro, i les obres se'n ressenten: accidents, mals acabats, problemes ocults que acaben sortint... Per tot això cap al 2003 vaig pensar: hauríem de buscar una fórmula nova per fer obres que eliminés aquests problemes. El primer que calia fer era escanejar el món per veure què hi havia. Vam trobar que s'havien fet moltes provatures que no havien reeixit per raons diverses, en uns casos pel cost i en altres perquè el resultat era massa gris i uniforme, com als països de l'Est. Calia trobar una via nova i diferent, de manera que vam començar definint les característiques dels edificis que volíem fer i després vam buscar la manera de fer-los. Amb les idees clares vam fer els plànols,

i amb tot això ja havíem gastat molts diners. Vam portar els plànols a la direcció general d'Arquitectura i Habitatge, i els va agradar. Llavors vam fer un prototipus, que ens va costar un ronyó i mig, i el vam portar al Construmat del 2007, on vam tenir unes cues immenses per veure'l. I així vam anar progressant fins que ens vam decidir a llançar-nos al mercat.

P Està retornant la inversió?

R Retornarà, perquè això no és cosa d'un dia. Jo creia que ho havíem de fer bé. Teníem visitants que es volien endur el prototipus, o comprometre una comanda, i jo els deia: fins que no haguem construït un edifici i haguem comprovat una forma de treballar, no acceptarem comandes en ferm. Vam guanyar un concurs de l'Incasol, però com que les coses de l'administració són tan lentes, encara no l'hem pogut començar. Vam buscar terrenys per construir nosaltres, però els ajuntaments no ens els venien. Al final ens vam presentar en tres concursos de residències d'estudiants, i els hem guanyat.

P Totes amb el seu sistema modular.

R En diem EMII, Edifici Modular Industrialitzat Integral. Perquè són edificis (de la mida que sigui), perquè es basa a fabricar mòduls, perquè és un procés industrial amb maquinària i cadena de muntatge, i perquè l'habitatge marxa de la fàbrica cap a l'obra totalment acabat. Amb les residències tenim feina per un any.

P Ara vostè està consagrat a això.

R Sí. Constructora d'Aro la porta el meu fill Jordi. Un bon dia van aparèixer uns senyors de Tarragona a dir-nos que amb els diners del pla Zapatero volien alçar una residència d'avis i que les habitacions es fessin amb el nostre sistema. En 32 dies vam fabricar els 32 mòduls totalment acabats, de set metres, amb els sanitaris posats i els vidres a les finestres, i en sis dies els vam muntar.

P I tot això ve del fet que no trobaven gent, o no prou bona.

R I la gent bona que trobes, aplicada a aquest sistema, dona un rendiment òptim. Però la idea de fons va més enllà. La idea és industrialitzar la construcció, és a dir, substituir hores d'home per hores de màquina. I això s'aconsegueix fent-ne molta quantitat, perquè llavors pots amortitzar una maquinària que és molt cara. La màquina que fabrica l'estructura del mòdul, hem corregut el risc d'inventar-la, fer-la i utilitzar-la. Ara ja sabem com podem perfeccionar-la, i com podem fer moltes altres coses, i el camí passa per vendre el sistema arreu del món. No els mòduls, ni la màquina, sinó el sistema i la nostra experiència per engegar-lo. I que nosaltres i ells creéssim una central de compres. Sumant la producció de moltes fàbriques arribaríem a quantitats que s'aproparien al concepte industrial i, per tant, amb qualitat i a un preu interessant.